

kyndige Medhjælp, som er til Disposition her, maa have Ansvaret; thi den Sagkundskab, som deri er til Stede, kan jo selv sagt paa dette Omraade kun tage Affære, naar den maatte finde, at de Priser, som kræves, ligger absolut udover det, som er rimeligt og forsvarligt.

Nu vil man hævde, at med denne Lovgivning bør der fortsættes under Hensyn til, at Bolignød vedvarende er til Stede. Jeg tør ikke benægte, at der vedvarende er Bolignød til Stede; det er der utvivlsomt, og jeg føler mig overbevist om, at under hvilke Former man end tilvejebringer Byggeri i dette Land, vil der nu, efter at man en Gang er begyndt paa at optage Statistik over Personer uden Bolig, og nu, da saadanne Personer een Gang er blevet vænnet til, at det offentlige overfor dem tager Affære og hjælper dem ud over Vanskelighederne, ganske særlig selvfølgelig i en Storstad altid være Bolignød til Stede, for saa vidt som der altid vil findes et Antal Personer, som er uden Bolig, og som til syvende og sidst maaske heller ikke interesserer sig synderligt for ved egne Kræfter at faa Tag over Hovedet og maaske ogsaa i mange Tilfælde er af den Art, at det er vanskeligt at have dem boende i Hus sammen med andre Mennesker af denne eller hin Grund. Hermed vil jeg naturligvis ikke paa nogen Maade have sagt, at der ikke indenfor Kredsen af Personer, som er i Boligvanskelighed, kan findes Folk, som absolut har gjort deres yderste for at skaffe sig Bolig, og som er kommet ud i deres nuværende boligløse Tilstand, uden at der med Hensyn til deres Opræden i de Lejligheder, de hidtil har haft Bolig i, er noget at lægge dem til Last. Der er selvfølgelig en Del saadanne, men der er utvivlsomt ogsaa en Del af den første Kategori, jeg her har nævnt, og derfor er Henvisningen til, at der stadig er et Antal Personer uden Bolig, i og for sig ikke tilstrækkelig til at begrunde Fortsættelsen af offentlige Foranstaltninger til Fremme af Boligbyggeriet, thi det maa vi vel erindre, at de Momenter, som var bestemmende under Forhandlingerne i Efteraaret 1922 og ved Lovens Ikrafttræden i Januar 1923, er ikke længere til Stede. Den overordentlige valutamæssige Usikkerhed, Frygten for at komme til at forrente et Laan stiftet i smaa Kroner med store Kroner, Frygten for, at den Lejesum, som Bygningen havde kostet i smaa Kroner, ikke skulde kunne tilvejebringes, naar Kronekursen steg, disse Usikkerhedsmomenter er faktisk ikke længere til Stede, og derfor skønner vi indenfor vort Parti,

at Tiden nu i Virkeligheden er gunstig til at komme bort fra det System, som afløste de direkte Tilskud, nemlig Laanesystemet ved Statsboligfondens Oprettelse med Udgangen af 1922. Den indtraadte Kronestigning, det stedfundne Prisfald og det Lønfall, som dermed er fulgt, og den Formindskelse af Byggeomkostningerne, der er Konsekvensen deraf, og som jo sikkert meget snart vil bringe Byggeprisen ned i det Niveau, hvor den i lang Tid vil blive stabil, alt dette bevirker, at vi nu mener, Tiden er inde til, at man kan forlade denne Lovgivning i dens nuværende Form. Vi mener, det er forsvarligt. Under Hensyn til den Risiko, som den udstedte Obligationsmasse allerede har paaført Stat og Kommune, vil det være naturligt nu at sige stop, og vi føler os forvisset om, at det lader sig gøre, idet der derigennem stærkt og intensivt kaldes paa det private Initiativ, hvis Løsning af Boligopgaven, indtil Krigstiden indtraadte, har været fyldestgørende, og som ogsaa efter vor Opfattelse alene i det lange Løb formaar at løse denne Opgave. Det store Byggeri, det, der har en forretningsmæssig Karakter og forudsætter Entreprenører, maa nu samle sig kraftigere til selv at tage sig Opgavens Løsning paa. Det maa blive Tilfældet nu paa Boligomraadet som paa mange andre Omraader, hvor Staten har maattet gribe hemmende eller fremmende ind paa Grund af de ekstraordinære Forhold, men hvor det er Statens Pligt, saa saare Mulighed derfor er til Stede, atter at trække sig tilbage.

Derimod er det noget helt andet, under hvilke Former man fra Statens Side kan interessere sig for at fremhjelpe Bevægelsen for at tilvejebringe egne Hjem for hele den mindre bemidlede Del af Befolkningen. Der har Staten ganske sikkert ogsaa fremtidig en Opgave, ogsaa for derigennem at medvirke til at tilvejebringe det fornødne Antal Boliger under gode og sunde Former, som er betryggende og fremmende for Hjemmelivet og for de Interesser, der knytter sig til Arbejdet i Hjemmet, i Have og den frie Natur. Hertil kunde der maaske under andre og under Hensyn til Formaålet afvejede Former blive Brug for Statsboligfondsinstitutionen. Det er et af de Spørgsmaal, der efter vor Opfattelse burde have været overvejet. Det vilde have været af langt større Betydning, om man fra den nuværende Statsboligfondens Virksomhed kunde have tilvejebragt en Bro over til den nye Form, saaledes at man, idet man forlod den hidtidige Form for Støtte til Storbyggeriet, kunde fremme det mindre Byggeri, end den